

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

**Обласні державні
військові адміністрації
Департаменти фінансів обласних
державних адміністрацій
(за списком)**

**Виконавчі органи відповідних
місцевих рад
Департамент фінансів виконавчого
органу Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)**

*Щодо особливостей середньострокового
бюджетного планування та складання
розрахунків до прогнозів місцевих бюджетів*

Міністерство фінансів України на виконання частини першої статті 75 Бюджетного кодексу України доводить місцевим державним військовим адміністраціям, виконавчим органам відповідних місцевих рад особливості складання розрахунків до прогнозів місцевих бюджетів з урахуванням законодавчих нововведень в частині середньострокового бюджетного планування та здійснення публічних інвестицій.

Прогноз місцевого бюджету відповідно до частини першої статті 75¹ Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) є документом середньострокового бюджетного планування, що визначає показники місцевого бюджету на середньостроковий період і є основою для складання проекту місцевого бюджету.

В Україні відповідно до Закону України від 18.09.2024 № 3979-IX «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо відновлення середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні та приведення

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000000A2FE2E00EAF3DD00](#)

Підписувач [Улютін Денис Валерійович](#)

Дійсний з [13.01.2025 12:20:49](#) по [11.01.2027 12:20:49](#)

Міністерство фінансів України

05120-08-6/19235 від 09.07.2025

окремих його положень у відповідність із законами України» відновлено середньострокове бюджетне планування на місцевому рівні.

Крім цього нововведення, Законом України від 16.01.2025 № 4225-IX «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо актуалізації та удосконалення деяких положень», внесено зміни до Кодексу у частині здійснення публічних інвестицій, якими вдосконалено визначення, що стосуються публічних інвестицій, публічних інвестиційних проєктів, програм публічних інвестицій, введено нові категорійні поняття такі як середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади), єдиний проєктний портфель тощо.

Згідно із законодавчими положеннями відтепер доступ до фінансового забезпечення підготовки та реалізації відповідних проєктів можуть мати лише публічні інвестиційні проєкти та програми публічних інвестицій, які пройшли оцінку, пріоритезацію та відбір за встановленими процедурами і включені до єдиного проєктного портфеля публічних інвестицій.

За визначенням публічні інвестиції, окрім іншого, є коштами місцевого бюджету – важливою складовою частиною фінансової основи відповідного бюджету і в контексті середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні у 2025 році мають бути враховані в прогнозі місцевого бюджету на 2026-2028 роки відповідно до вимог пункту 6 частини сьомої статті 75¹ Кодексу, згідно з яким обсяг публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій із зазначенням пріоритетних напрямів таких публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) включається до прогнозу місцевого бюджету.

Також, цими змінами до Кодексу унормовано врахування головними розпорядниками бюджетних коштів та іншими учасниками бюджетного процесу гендерних аспектів у процесі планування, виконання та звітування про виконання бюджетних програм.

Питання гендерної рівності не має розглядатись окремо від політики, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник, оскільки воно є наскрізним і стосується всіх сфер, де присутні чоловіки та жінки як надавачі чи отримувачі публічних послуг.

Особливої актуальності це питання набуває у воєнний та післявоєнний час, коли у жінок, чоловіків та/або їх груп виникають нові потреби, або з'являються нові групи чоловіків та жінок, які можуть бути більш вразливими, зокрема внутрішньо переміщені особи, особи з інвалідністю, діти, які втратили батьків, сім'ї загиблих або зниклих безвісти військовослужбовців, ветерани війни та їхні сім'ї тощо.

Справедливий розподіл бюджетних коштів та їх ефективне використання можливі лише за чіткого розуміння гендерних аспектів (особливостей умов життя та потреб жінок, чоловіків та/або їх груп) та їх врахування під час планування та виконання бюджетних програм.

Також наголошуємо, що бюджетна програма може набути статусу гендерно чутливої або гендерно нейтральної виключно за результатами гендерного аналізу. Присвоєння статусу гендерно нейтральної бюджетної програми не позбавляє головного розпорядника необхідності вжиття додаткових заходів (досліджень) для врахування гендерних аспектів, а швидше навпаки зобов'язує до пошуку нових даних, застосування нових підходів до аналізу бюджетної програми тощо. Наприклад, якщо під час гендерного аналізу складно визначити вплив на конкретних жінок, чоловіків та/або їх групи – отримувачів послуг (як правило, у випадку, коли публічна послуга колективна, тобто орієнтована на населення загалом або його частину, наприклад, інфраструктурні проекти, або коли має опосередкований вплив на різні групи жінок та чоловіків, наприклад, послуги за бюджетними програмами з керівництва та управління у певній сфері), варто такі бюджетні програми проаналізувати з точки зору надавачів послуг (хто приймає управлінські рішення; яка кількість жінок та чоловіків серед осіб, що приймають рішення; який розмір видатків на одну особу за статтю; чи є бар'єри для участі жінок, чоловіків у цих сферах тощо).

Навіть за відсутності гендерних розривів, гендерної дискримінації головному розпоряднику важливо зробити «видимими» жінок та чоловіків, які є отримувачами або надавачами послуг в межах бюджетної програми, аби показати, як розподілені бюджетні кошти за гендерною ознакою.

Саме в цьому і полягає сутність гендерно орієнтованого підходу: забезпечити не однакове ставлення до всіх, а навпаки врахувати особливі та відмінні фізичні, соціальні, економічні характеристики і життєвий досвід різних соціально-демографічних груп жінок і чоловіків, дівчат і хлопців. Це сприятиме якісному подоланню наслідків війни, зменшенню нерівності та побудові інклюзивного суспільства, стійкого до майбутніх викликів.

З метою підвищення ефективності формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів на середньостроковий період та належної організації середньострокового бюджетного планування на рівні областей та територіальних громад Міністерством фінансів України вдосконалено нормативно-правову та методологічну базу, що лежить в основі правової регламентації усіх структурних елементів середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні, зокрема:

внесено зміни до наказу № 534 «Про затвердження Інструкції щодо підготовки бюджетної пропозиції» (далі – Наказ № 534) наказом від 14.05.2025 № 251 "Про затвердження Змін до Інструкції щодо підготовки бюджетної пропозиції" (zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 29.05.2025 za № 834/44240) *(додаток 1 до листа)*;

внесено зміни до наказу № 314 «Про затвердження Типової форми прогнозу місцевого бюджету та Інструкції щодо його складання» (далі – Наказ № 314) наказом від 27.05.2025 № 281 "Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 02 червня 2021 року № 314" (zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 12.06.2025 roku za № 902/44308) *(додаток 2 до листа)*;

направлено лист Державній податковій службі України від 28.05.2025 №05000-06-62/15293 щодо вжиття дієвих заходів в частині створення умов для забезпечення повного та достовірного прогнозування доходів місцевого бюджету у контексті відновлення середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні (*додаток 3 до листа*);

сформовано дорожню карту середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні у 2025 році (*додаток 4 до листа*);

розроблено Методичні рекомендації щодо організації середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні, які затверджено наказом Мінфіну від 23.05.2025 № 271 (далі – Методичні рекомендації) (*додаток 5 до листа*).

Методичні рекомендації спрямовані на впорядкування заходів, які у встановлені строки мають бути здійснені учасниками бюджетного процесу, підвищення ефективності формування фінансових ресурсів та послідовності дій при середньостроковому бюджетному плануванні на місцевому рівні.

Документом визначено перелік нормативно-правових актів, якими слід керуватися при здійсненні середньострокового бюджетного планування, структуровано ролі учасників бюджетного процесу відповідно до їх завдань та повноважень та визначено основні терміни здійснення відповідних заходів.

Середньострокове бюджетне планування на місцевому рівні має здійснюватися з урахуванням стратегічних документів регіону (територіальної громади), показники яких є орієнтирами для досягнення цілей державної/регіональної/місцевої політик.

Відповідно до Дорожньої карти реформування системи управління публічними інвестиціями забезпечення пріоритезації, фінансової сталості та ефективності публічних інвестицій неможливе без запровадження стратегічного планування публічних інвестицій у тісному зв'язку з середньостроковим бюджетним плануванням.

Послідовність здійснення організаційних заходів щодо прогнозування показників місцевого бюджету та складання бюджетної пропозиції з урахуванням обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період визначено розділом II Методичних рекомендацій.

Відповідно до глави першої цього розділу місцевий фінансовий орган (далі – фінорган) розраховує орієнтовні граничні показники видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету та орієнтовний граничний сукупний обсяг публічних інвестицій на середньостроковий період, і здійснює доведення до:

головних розпорядників бюджетних коштів інструкцій з підготовки бюджетних пропозицій та орієнтовних граничних показників видатків місцевого бюджету та надання кредитів з місцевого бюджету на середньостроковий період за формою додатку 1, затвердженого Наказом № 534;

відповідального структурного підрозділу місцевої державної адміністрації, відповідної місцевої ради, що забезпечує реалізацію повноважень у сфері економічного розвитку регіону (територіальної громади) (далі – відповідальний орган з питань економічного розвитку) орієнтовного граничного сукупного

обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період за формою додатку 6, затвердженого Наказом № 534.

Фінорган згідно з вимогами частини четвертої статті 75¹ Кодексу розробляє та у визначені ним терміни доводить до головних розпорядників бюджетних коштів інструкції з підготовки бюджетних пропозицій, які можуть запроваджувати додаткові фінансові обмеження, організаційні та інші вимоги, яких зобов'язані дотримуватися всі розпорядники бюджетних коштів у процесі підготовки бюджетних пропозицій.

Слід зазначити, що фінорган самостійно приймає рішення щодо способу доведення зазначених інструкцій (у вигляді інструктивних листів, наказів тощо).

Після отримання від фіноргану орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період відповідальний орган з питань економічного розвитку:

організовує отримання від головних розпорядників бюджетних коштів пропозицій до середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій (пункт 1² частини п'ятої статті 22 Кодексу);

проводить робочі зустрічі/наради із головними розпорядниками бюджетних коштів за участю фіноргану щодо узгодження пропозицій головних розпорядників бюджетних коштів до середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій та доведеного фінорганом орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період;

розробляє середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій і подає його на схвалення місцевій інвестиційній раді (частина 3 статті 75² Кодексу).

Після схвалення місцевою інвестиційною радою середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) відповідальному органу з питань економічного розвитку рекомендовано довести його до фіноргану, після чого фінорган доводить до головних розпорядників бюджетних коштів обсяг публічних інвестицій на середньостроковий період з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади), схваленого місцевою інвестиційною радою згідно з формою додатку 7, затвердженого Наказом № 534.

Головні розпорядники бюджетних коштів складають бюджетні пропозиції з урахуванням обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період та подають їх до фіноргану відповідно до вимог, визначених Наказом № 534 та інструкцій фіноргану.

Обсяг публічних інвестицій на середньостроковий період головного розпорядника бюджетних коштів відображається у формі додатку 8, затвердженого Наказом № 534.

Фінорган згідно з частиною п'ятою статті 75¹ Кодексу забезпечує:

складання прогнозу місцевого бюджету з урахуванням обсягу публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій із зазначенням пріоритетних напрямів таких публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних

публічних інвестицій регіону (територіальної громади) відповідно до Наказу № 314 (текстової частини, додатків, фінансово-економічних обґрунтувань);

подання прогнозу місцевого бюджету та середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій на розгляд до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад розглядають та:

затверджують середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій (далі – СППП);

схвалюють прогноз відповідних місцевих бюджетів і у п'ятиденний строк подають його разом із фінансово-економічним обґрунтуванням до відповідних місцевих рад для розгляду у порядку, визначеному відповідними радами;

забезпечують у п'ятиденний строк з дня його схвалення оприлюднення прогнозу місцевого бюджету на своїх офіційних сайтах або в інший спосіб відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

В частині публічних інвестицій також звертаємо увагу на те, що джерела фінансового забезпечення підготовки публічних інвестиційних проєктів визначено Методикою визначення джерел і механізмів фінансового забезпечення публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 28.02.2025 № 131, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 09 квітня 2025 року за № 541/43947 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0541-25#Text>). Зокрема до них належать:

- власні надходження бюджетних установ;
- кошти загального і спеціального фонду державного бюджету;
- кошти місцевих бюджетів;
- кошти міжнародних фінансових організацій;
- програм підготовки проєктів, міжнародної технічної допомоги;
- інших джерел, не заборонених законодавством України.

Змінами до Типової форми прогнозу місцевого бюджету (Наказ № 314) передбачено включення обсягу публічних інвестицій, зокрема у розділі II Додатка 1 «Загальні граничні показники видатків та надання кредитів» у частині видатків та надання кредитів з місцевого бюджету спеціального фонду та у додатку 9 «Обсяг публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) на 20__–20__роки».

Інформація, наведена у додатку 9 до Типової форми прогнозу місцевого бюджету формується на основі інформації, наданої головними розпорядниками бюджетних коштів за формою, встановленою додатком 8 Наказу 534. Тобто, сума «УСЬОГО» у графі 5 додатка 9 до Типової форми прогнозу місцевого бюджету має дорівнювати сумі обсягів публічних інвестицій, наданих усіма головними розпорядниками відповідного місцевого бюджету.

Зауважуємо, що додаток 9 Наказу № 314 видозмінено у відповідності до змін, внесених до Кодексу, і сформовано під назвою «Обсяг публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) на 20__–20__ роки».

При цьому, як вище зазначено, до прогнозу місцевого бюджету включається обсяг публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій із зазначенням пріоритетних напрямів таких публічних інвестицій з урахуванням середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади), який є складовою бюджету розвитку спеціального фонду, а також в окремих випадках такий обсяг може відображатися у складі спеціального фонду (за межами бюджету розвитку), наприклад, у разі здійснення відповідних публічних інвестицій за рахунок надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів згідно із статтею 69¹ Кодексу.

Видатки капітального характеру/капітальні видатки, які за визначенням не належать до публічних інвестицій, що спрямовуються на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій, не передбачають комплексу заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи документів стратегічного планування з метою розвитку окремих галузей, секторів економіки, регіонів та територіальних громад, відображаються в загальному фонді місцевого бюджету.

Видатки на капітальний ремонт відображаються в загальному фонді за виключенням тих, які належать до системи публічних інвестицій.

27 червня 2025 року постановою Кабінету Міністрів України від 27.06.2025 № 774 схвалено Бюджетну декларацію на 2026–2028 роки (далі – Бюджетна декларація) (<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-biudzhethoi-deklaratsii-na-20262028-s774270625>), положення та показники якої ґрунтуються на пріоритетних завданнях, спрямованих на європейську інтеграцію України, та стратегічних орієнтирах розвитку держави, визначених у:

Меморандумі про економічну та фінансову політику від 21.03.2025 року в рамках спільної з Міжнародним валютним фондом програми Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility);

Рекомендаціях Європейської комісії, представлених у звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року (Brussels, 30.10.2024, SWD (2024) 699 final);

Плані України в рамках інструменту підтримки Європейського союзу на 2024-2027 роки Ukraine Facility;

Умовах кредитного інструменту Світового Банку Development Policy Loan;

Плані Перемоги, представленому Президентом України;

Національній стратегії доходів до 2030 року;

Середньостроковій стратегії управління державним боргом на 2024–2026 роки;

Дорожній карті реформування системи управління публічними інвестиціями на 2024–2028 роки;

Законі України від 08.05.2025 № 4417-IX “Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-Українського інвестиційного фонду відбудови”.

Державна бюджетна політика у сфері місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин у 2026–2028 роках спрямована на:

зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів;

удосконалення міжбюджетного регулювання;

підвищення ефективності формування фінансових ресурсів місцевих бюджетів на середньостроковий період;

забезпечення методологічної основи з метою належної організації середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні;

планування публічних інвестицій на основі нововведень до бюджетного законодавства;

підвищення прозорості та результативності використання бюджетних ресурсів.

Виважена бюджетна політика на усіх рівнях є основою для збереження макроекономічної та фінансової стабільності під час воєнного стану, а також підґрунтям для післявоєнного відновлення України.

Бюджетною декларацією визначено:

✓ основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України та окремі припущення на 2026–2028 роки:

Показник	2026 рік	2027 рік	2028 рік
Валовий внутрішній продукт: номінальний, млрд грн	10 443,5	11 920,9	13 471,7
реальна зміна, відсотків до попереднього року	4,5	5,0	5,7
Індекс споживчих цін: у середньому до попереднього року, відсотків	109,7	107,1	105,6
грудень до грудня попереднього року, відсотків	108,6	105,9	105,3
Індекс цін виробників промислової продукції: грудень до грудня попереднього року, відсотків	111,3	109,4	107,9
Припущення прогнозу Обмінний курс гривні до долара США, гривень за долар США: в середньому за період	44,7	45,2	45,6
на кінець періоду	44,8	45,3	45,8

Джерело: прогноз Мінекономіки

✓ розміри мінімальної заробітної плати та посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки:

(гривень)

Показник	з 1 січня 2026 року	з 1 січня 2027 року	з 1 січня 2028 року
Розміри мінімальної заробітної плати	8 688	9 374	10 059
Розміри посадового окладу працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки	3 470	3 744	4 018

✓ розміри прожиткового мінімуму, які розраховано з урахуванням підвищення темпів індексу споживчих цін для відповідних років, що становитиме:

(гривень)

Прожитковий мінімум	2026 рік	2027 рік	2028 рік
На одну особу	3 171	3 358	3 536
Для дітей віком до 6 років	2 783	2 947	3 103
Для дітей віком від 6 до 18 років	3 471	3 676	3 871
Для працездатних осіб	3 288	3 482	3 667
Для осіб, які втратили працездатність	2 564	2 715	2 859

Складання прогнозів місцевих бюджетів має здійснюватися з дотриманням вимог Бюджетного, Податкового кодексів України, інших нормативно-правових актів, що регулюють бюджетні відносини.

У цілому прогноз фінансового ресурсу місцевих бюджетів становить:

у 2026 році 847 681,0 млн грн (загальний фонд – 818 517,3 млн грн та спеціальний фонд – 29 163,7 млн грн);

у 2027 році 1 039 198,8 млн грн (загальний фонд – 1 008 909,1 млн грн та спеціальний фонд – 30 289,7 млн грн);

у 2028 році 1 167 365,3 млн грн (загальний фонд – 1 136 041,4 млн грн та спеціальний фонд – 31 323,9 млн гривень).

Дохідну частину місцевих бюджетів на 2026–2028 роки розраховано з урахуванням чинних норм податкового та бюджетного законодавства, макроекономічних показників економічного та соціального розвитку країни та поточного виконання місцевих бюджетів.

Обсяг доходів місцевих бюджетів (з урахуванням обсягу реверсної дотації) прогнозується на:

2026 рік – 639 086,3 млн грн (загальний фонд – 609 922,6 млн грн та спеціальний фонд – 29 163,7 млн грн);

2027 рік – 809 123,8 млн грн (загальний фонд – 778 834,1 млн грн та спеціальний фонд – 30 289,7 млн грн);

2028 рік – 915 161,5 млн грн (загальний фонд – 883 837,6 млн грн та спеціальний фонд – 31 323,9 млн грн).

Водночас повідомляємо, що прогнозні показники доходів місцевих бюджетів на середньостроковий період враховують наступні особливості:

зупинення тимчасового спрямування до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад податку на доходи фізичних осіб у розмірі 4 відсотки за рахунок відповідного зниження нормативу відрахування такого податку до загального фонду державного бюджету;

спрямування, починаючи з 2027 року, податку на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення військовослужбовців, що сплачується (перераховується) згідно з Податковим кодексом України у розмірі 75 відсотків на відповідній території України (крім території м. Києва) та у розмірі 40 відсотків – на території м. Києва, до загального фонду місцевих бюджетів (2027 – 56 901,1 млн. гривень, 2028 – 56 807,5 млн. гривень);

зарахування 13,44 відсотка акцизного податку з пального до бюджетів територіальних громад;

зарахування 5 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення (природного газу, нафти та газового конденсату) до місцевих бюджетів за місцем видобутку корисних копалин.

Прогноз частки трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у загальному обсязі фінансового ресурсу місцевих бюджетів становить у 2026 році – 24,6 відсотка, 2027 році – 22,1 відсотка та у 2028 році – 21,6 відсотка.

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2026–2028 роки здійснено з урахуванням положень статей 98, 99 Кодексу, а саме для:

обласних бюджетів окремо за прогнозним обсягом надходження у 2025–2027 роках податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб;

бюджетів територіальних громад за прогнозним обсягом надходження у 2025–2027 роках податку на доходи фізичних осіб.

На 2026 рік горизонтальне вирівнювання здійснено для 24 обласних бюджетів та 1 327 бюджетів територіальних громад.

Міжбюджетні відносини у 2026 році з 111 бюджетами місцевого самоврядування тимчасово окупованих територій здійснюються, як виняток з положень статті 99 Кодексу, з метою забезпечення достатнього рівня видатків у таких бюджетах, визначених на основі звіту про виконання відповідних місцевих бюджетів за 2024 рік за видатками загального фонду з урахуванням індексу зростання мінімальної заробітної плати в 2026 році (відповідний фінансовий ресурс передбачено у складі додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією російської федерації).

Передача у 2026 році реверсної дотації до державного бюджету з бюджетів територіальних громад, території яких в установленому Кабінетом Міністрів

України порядку включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та для яких не визначено дату припинення можливості бойових дій або дату завершення бойових дій не здійснюється.

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2027–2028 роки здійснено для 24 обласних бюджетів та 1 438 бюджетів територіальних громад відповідно до норм Кодексу.

Розрахунок здійснено з урахуванням таких параметрів:

Показник*	Суб'єкт надання інформації	Значення		
		2025 (план)	2026 (план)	2027 (план)
Кількість осіб, які задекларували / зареєстрували своє місце проживання на території відповідної територіальної громади / кількість населення станом на 01.05.2025, млн осіб	Державна міграційна служба України	28,3	30,3	30,3
Прогнозний обсяг надходження у 2025–2027 роках податку на доходи фізичних осіб, що зараховується до обласних бюджетів, млн грн	Міністерство фінансів України	45 281,9	59 699,5	83 137,9
Прогнозний обсяг надходження у 2025–2027 роках податку на прибуток підприємств, що зараховується до обласних бюджетів, млн грн	Міністерство фінансів України	8 161,4	10 993,3	13 295,9
Прогнозний обсяг надходження у 2025–2027 роках 60% податку на доходи фізичних осіб, що зараховується до бюджетів територіальних громад, млн грн	Міністерство фінансів України	179 603,9	238 798,1	332 551,6

* – без урахування показників по бюджету міста Києва та населених пунктів Донецької та Луганської областей, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Результатом розрахунку горизонтального вирівнювання є:

Міжбюджетний трансферт	Обсяг, млн грн		
	2026 (план)	2027 (план)	2028 (план)
Базова дотація	28 754,6	41 484,4	57 430,7
Реверсна дотація	17 589,7	27 957,2	38 078,0

Розрахунки горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів на 2026–2028 роки додаються *(додатки 6-8 до листа)*.

Додаткова дотація на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я на 2026–2028 роки передбачається у сумі 2 950 млн гривень. Розрахунок розподілу додаткової дотації додається *(додаток 9 до листа)*.

З метою фінансового забезпечення місцевих бюджетів в умовах нестабільності у 2026–2028 роках передбачається додаткова дотація на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації у сумі 36 527,8 млн грн, розподіл якої здійснюватиметься в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Загалом обсяг міжбюджетних трансфертів, що надаються з державного бюджету місцевим бюджетам, передбачено:

на 2026 рік – 208 594,7 млн грн, у тому числі:

- дотації – 69 309,6 млн грн;
- субвенції загального фонду – 139 285,1 млн гривень.

на 2027 рік – 230 075,0 млн грн, у тому числі:

- дотації – 82 039,4 млн грн;
- субвенції загального фонду – 148 035,6 млн гривень.

на 2028 рік – 252 203,8 млн грн, у тому числі:

- дотації – 97 985,7 млн грн;
- субвенції загального фонду – 154 218,1 млн гривень.

Прогнозний розподіл обсягу освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на 2026-2028 роки, здійснено Міністерством освіти і науки України на підставі контингентів учнів, врахованих у програмно-апаратному комплексі «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (АІКОМ), станом на 01.11.2024.

Оскільки розподіл освітньої субвенції між місцевими бюджетами здійснює Міністерство освіти і науки України відповідно до формули, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088, з урахуванням контингенту учнів усіх типів закладів загальної середньої освіти станом на 1 листопада року, що передує плановому бюджетному періоду, обсяг субвенції є орієнтовним і буде відкориговано з урахуванням уточненого контингенту учнів станом на 01.11.2025 і результатів верифікації інформації про учнів, проведеної відповідно до Закону України «Про верифікацію та моніторинг державних виплат» *(додаток 10 до листа)*.

Також зазначаємо, що в загальному обсязі публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проектів та програм публічних інвестицій на 2026–2028 роки враховано щорічні видатки Державного фонду регіонального розвитку в обсязі 30 000,0 млн гривень.

Звертаємо увагу, що реалізація середньострокових планів пріоритетних публічних інвестицій регіонів / територіальних громад за кошти державного фонду регіонального розвитку відповідно до статті 24¹ Кодексу потребує врахування у місцевих бюджетах їх співфінансування у обсязі не менше 10 відсотків.

Щодо формування показників боргу у прогнозі місцевого бюджету, слід зазначити, що прогноз показників, пов'язаних із залученням додаткових ресурсів до місцевого бюджету, на середньостроковий період формується виходячи із цілей та завдань боргової політики, що ґрунтуються на стратегії розвитку територіальних громад, яка, зокрема, включає потребу в реалізації публічних інвестиційних проектів / програм публічних інвестицій, та мають бути спрямовані на оптимізацію структури боргу з точки зору співвідношення вартості обслуговування та ризиків задля відновлення прийнятного рівня боргового навантаження.

Виважена боргова політика включає заходи з управління місцевим боргом та гарантованим Автономною Республікою Крим, обласною радою, міською, селищною чи сільською територіальною громадою боргу, здійснення яких передбачається в середньостроковому періоді.

Зокрема, вони можуть бути пов'язані із моніторингом макроекономічної та регіональної ситуації у сферах соціально-економічної, бюджетно-податкової, грошово-кредитної та валютної політики з метою своєчасного реагування на ризики, що можуть обумовити порушення боргової стійкості місцевого бюджету, а саме ті, які пов'язані з недовиконанням дохідної частини місцевого бюджету, зміною офіційного курсу національної валюти до іноземної валюти, зростанням плаваючих відсоткових ставок за кредитами (позиками), зменшенням ліквідних активів тощо.

Оцінка боргової стійкості місцевого бюджету передбачає, зокрема, аналіз: динаміки боргу та його співвідношення із граничним обсягом боргу, який визначається у відповідності до частини третьої статті 18 Кодексу в попередньому, в поточному та в середньостроковому періодах;

середньорічних витрат з погашення, обслуговування місцевого боргу та обсягу коштів на виконання гарантійних зобов'язань в зазначених періодах;

фінансової спроможності бюджету територіальної громади забезпечувати своєчасно та в повному обсязі виконання боргових та гарантійних зобов'язань в перспективі, зокрема, здійснюється аналіз доходів місцевого бюджету, напруженості структури видатків бюджету, забезпеченості видатків на оплату праці та енергоносіїв в поточному та середньостроковому періодах тощо.

Результатом оцінки боргової стійкості є визначення щорічного боргового навантаження на місцевий бюджет, забезпечення дотримання оптимального співвідношення витрат за зобов'язаннями та ресурсного їх забезпечення у

місцевому бюджеті, передбачення джерел для своєчасного виконання боргових та гарантійних зобов'язань місцевої ради.

Під час розподілу публічних інвестицій на підготовку та реалізацію публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій фінорган здійснює контроль за дотриманням граничних обсягів за різними складовими публічних інвестицій для забезпечення боргової стійкості та мінімізації фінансових ризиків.

Також зауважуємо, що схвалення та подання прогнозів місцевих бюджетів до місцевих рад для розгляду у період воєнного стану здійснюється у відповідності до норм Кодексу та Закону України «Про правовий режим воєнного стану в Україні» (далі – Закон).

Так, відповідно до пункту 22⁹ розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу в період дії воєнного стану прогноз місцевого бюджету може не складатися, якщо території територіальної громади чи її окремих населених пунктів вважаються такими, на яких ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованими російською федерацією та які в установленому Кабінетом Міністрів України порядку включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) активні бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої російською федерацією території України, а також прилеглих до неї територій.

На інших територіях місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад розглядають та схвалюють прогнози відповідних місцевих бюджетів і у п'ятиденний строк подають їх разом із фінансово-економічним обґрунтуванням до відповідних місцевих рад для розгляду у порядку, визначеному відповідними радами (частина шоста статті 75¹ Кодексу).

При цьому звертаємо увагу, що згідно із статтею 9 Закону у період воєнного стану органи державної влади, військове командування, військові адміністрації, органи місцевого самоврядування здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, Законом та іншими законами України.

Згідно із частиною другою статті 10 Закону у разі утворення військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів) Верховна Рада України за поданням Президента України може прийняти рішення про те, що у період дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування начальник військової адміністрації крім повноважень, віднесених до його компетенції Законом, здійснює повноваження сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, сільського, селищного, міського голови.

У разі наявності зазначеного рішення Верховної Ради України військові адміністрації населеного пункту (населених пунктів) схвалюють та розглядають прогнози відповідних місцевих бюджетів.

В інших випадках та в територіальних громадах, на території яких не утворені військові адміністрації населеного пункту (населених пунктів), виконавчий комітет місцевої ради схвалює прогноз місцевого бюджету та подає

його до відповідної місцевої ради для розгляду у відповідності до частини шостої статті 75¹ Кодексу.

Також звертаємо увагу, що відповідно частини третьої статті 75² Кодексу Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації (виконавчі органи відповідної місцевої ради) на підставі пропозицій структурних підрозділів такого органу відповідно до цілей і завдань документів стратегічного планування в межах доведеного місцевим фінансовим органом орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період розробляють середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади), який схвалюється місцевою інвестиційною радою і затверджується Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією (виконавчим органом відповідної місцевої ради) одночасно із схваленням прогнозу місцевого бюджету.

При розробленні середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) за основу рекомендуємо взяти структуру Середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій держави на 2026–2028 роки, затвердженого Кабінетом Міністрів України 2 липня 2025 року.

Зокрема структурними елементами середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій регіону (територіальної громади) доцільно визначити описову, загальну частини та додатки (*зразок додатків зазначено у додатках 11 та 12 до листа*).

У текстовій частині зазначаються такі положення:

мета та основні завдання;

стратегічні цілі здійснення публічних інвестицій;

пріоритетні галузі (сектори) для публічного інвестування, які є ключовими для регіону (територіальної громади), та на які будуть спрямовуватися публічні інвестиції регіону (територіальної громади) на середньостроковий період;

підсектори галузей (секторів) для публічного інвестування, які визначатимуть конкретні сфери діяльності, що потребують фінансування та особливої уваги з боку держави, регіону (територіальної громади). Їх визначення дозволяє деталізувати пріоритети та оптимізувати використання бюджетних коштів;

основні напрями публічного інвестування, які узгоджуються із завданнями Державної стратегії регіонального розвитку України, регіональної стратегії розвитку, стратегії розвитку територіальних громад, планом заходів з Державної стратегії регіонального розвитку України, планами заходів з регіональних стратегій розвитку, реалізації стратегій розвитку територіальних громад, планів відновлення та розвитку регіонів відповідно, галузевих стратегій, у тому числі у сфері гендерної рівності та кліматичної політики та мають найвищий рівень пріоритетності серед інших напрямів відповідної галузі (сектора) для отримання фінансування;

фінансова структура публічних інвестицій, із зазначенням орієнтовного граничного сукупного обсягу публічних інвестицій на середньостроковий період в розрізі джерел фінансового забезпечення;

підсумки та перспективи.

Зазначаємо, що Міністерство фінансів України сприяє автоматизації та цифровізації робочих процесів, впровадженню електронного документообігу та використання електронних документів в бюджетному процесі, що забезпечує якісний та повноцінний аналіз показників та збереження відповідної інформації. Оновлені форми додатків до Наказів №№ 534 та 314 будуть оцифровані в ІАС «LOGICA» з метою можливості складання прогнозу місцевого бюджету на 2026–2028 роки та пропозицій до нього за допомогою автоматизованої інформаційно-аналітичної системи, що використовується на місцевому рівні.

Згідно із частиною четвертою статті 28 Кодексу, главою 4 розділу II Методичних рекомендацій, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцева державна адміністрація, виконавчий орган відповідної місцевої ради забезпечує оприлюднення прогнозу місцевого бюджету на своїх офіційних сайтах або в інший спосіб відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» – у п'ятиденний строк з дня його схвалення.

Звертаємо увагу, що Міністерством фінансів України створено вебпортал «Бюджет для громадян» інтегрованої інформаційно-аналітичної системи «Прозорий бюджет» (www.openbudget.gov.ua), який є інструментом доступу до публічної інформації та забезпечує прозорість бюджетної політики. Вебпортал надає можливість фінорганам забезпечити виконання зобов'язань стосовно оприлюднення прогнозу місцевого бюджету у формі відкритих даних.

Оприлюднення публічної інформації одночасно на різних ресурсах (офіційних сайтах та зазначеному вебпорталі) дозволяє збільшити поінформованість громадян щодо місцевих бюджетів та зменшити навантаження на фахівців бюджетної сфери, пов'язане з необхідністю надання відповідей на запити про публічну інформацію.

Подання фінорганом прогнозу місцевого бюджету до Міністерства фінансів України з використанням автоматизованої інформаційно-аналітичної системи для зведення показників місцевих бюджетів на середньостроковий період рекомендується здійснювати у п'ятиденний строк з дня його схвалення.

Додаток: на 266 арк. в 1 прим.

В. о. Міністра

Денис УЛЮТІН